

Belgiat käega katsumas

(Algus «Harju Elus» nr. 40)

Sven Sagris

Piima algallikaid otsimas

Naabrinaise Simone abiga õnnestub korraldada söit liha- ja piimalehmade farmi. Ardenide jalamil asuvas lihalehmade farmis oli 550 lihalehma. Igaühe maksumuseks öeldi 50 600 DM. Tõug pidi olema Belgia sini-valge. 5-nädalaselt saab pullvasikas steriliseerimissuste. Nii maharahustatud pullike kasvab 6 kuuga 600—700 kg raskuseks lihamäeks. Loomi peetakse poollahtistes varjualustes 10-karpa boksis. Söödab traktor tagaveetava söödasegajaga. Sortiment on suur. Varjualuses on hunnikus maisikoogid, kookos, kartul, sorgo jne. Bokside puhastamine toimub samuti traktori abiga. Igaks juhuks saetakse sarvede teravad otsad ära — viimaks lükkavad lihale augud sisse.

Lüpsilaudas tuli karjamaalt õhtusele lüpsile 70 lüpsilehma. Lüpstakse kaks korda päevas. Kell 6 hommikul ja 18 õhtul. Holsteini kari. Kodumaaks pidi oleme USA. Palun vabandada, kui ma põllumajandustermioloogias millegagi mööda panen. Ikkagi kits kärneriks.

Lüpsiplats kuuekohaline. Puhutus muidugi nagu vannitoas. Kui lehm on oma kohal lüpsiplatsil ja maiustab jõusöödaga, siis näitab kõrvalruumis arvatist väljuv lint kõik selle lehma kohta. Palju kaalub, mis söi, palju piima annab, missuguse rasvaprotektidiga. Missugust sööta tuleks suurendada või vähendada.

Kari tuleb lüpsile.

Päevane väljalüps keskmiselt 40—45 l rasvaprotektidiga 4,75. 70 lehma hooldab üks karjak ja kaks lüpsjat. Raskusi on piima realiseerimisega. Tehakse ka võid. Novembri keskpaigas käivad lehmad veel rahulikult haljal karjamaal. Põldudest koristatakse suhkrupeeti.

Krematooriumimatus

Neljast Liegas elavast eestlaste perest on ühes lein. Pere naise öde on surnud. Kutsutakse matustele. Külaline Eestist võetakse kaasa.

Liege krematoorium on väga suur ja modernne ühekorine

laial territooriumil ehitis. Kaks korstent näitavad, et põletamine toimub kahes ahjus. Sisene me. Teenindav personal on enamikus mehed, kes kannavad kas tumehalli või musta univormi.

Meile vastutunud ametnik palub meid ootele ooteruumi nr. 2. Veidi hiljem palutakse mugavast pehme mööbliga ooteruumist tulla kadunukest vastu võtma. KIRSTU toob kohale spetsiaalne auto. KIRST on meie puukastiga võrreldes väga suur, kumerate külgede ja hingedel kaantega (saab avada eraldi näo osa).

Ühiselt suundume teenistusruumi. Kuna belglaste enamik on katoliiklased, siis viib ka nüüd teenistuse läbi katoliku preester. Koos ei laulda ja matustel ei pildistata ei ruumis ega väljas.

Teenistuse lõpul veeretavad kaks tumehallist univormis meest kirstu uksest kõrvalruumi. Külalistel palutakse kaks tundi oodata. Ooteajaks on kasutada üks suur ja rida väiksemaid kohvikuid. Kui teised suunduvad kohvikusse, viib uudishimu mind õue. Üks kahest korstnast hakkab suitsema. Ei mingit lõhna. Nähtavasti on filtrisüsteem täiuslik. Lahtisest katlamajauksest võib näha toruderägas automaatjuhtimisel undavat katelt. Kahe tunni möödudes palutakse teenistusruumi nr. 2. Keskel postament. Kõrvaluksest siseneb univormis mees vaskurniga (nüüd on mees juba mustas vormis). Asetanud urni (uribes 30 sm kõrge ja 15 sm läbimõõdus) postamendile, ametnik lahku. Vaiksed hüvastiütumised.

nutid. Uuesti siseneb ametnik, võtab urni ja palub järgneda.

Protsessioon suundub krematooriumi kõrval asuvalle muru-väljakule. Otsin müürilava või -auku, kuhu urn asetatakse. Neid aga ei ole. Ametnik asetab urni murule, annab käe mürsi juurde tõstmiseks au, tõstab uuesti urni ja... Vajutades nupule käivitab ventilaatori ning ise taganedes külvab tuha murule.

Veel üks pidulik ajandamine ja ametnik tühja urniga lahku.

Saatjad astuvad ettevaatlikult samale murule (vältides tuhribale astumist) ja asetavad tuha-le lilled. Kõik. Oli inimene ja sai muruks. Kui edaspidi on soov kadunukest meenutada, tul-lakse muruplatsi äärde ja asetatakse lilled masinaga pügatud murule. Krematooriumihüües jääb kadunukest meenutama sis-sekanne suures raamatus.

Miks nii?

Õhtustel peidel seigitati, et paljud ise soovivad nii, on kõige odavam, väldib hiigelma-alade surnuaedade alla jäämist. Tasuks vist mõelda. Suhteliselt noor Pärnamäe sai täis ja peet-akse plaane kadunukeste Kalevi-Liivale vedamist.

Esialgu mõjus küll masenda-valt.

Töö ajal toimunud matiste lõpul jagas perepoeg soovijaile kohalike võimude pitsatiga rõn-did matusel viibimise kohta. Need kindlustavad töötasu maks-mise.

(Järgneb)